

Magyarország gyógyvizei „Ha az országban megállsz bárhol, és leszúrod vándorbotod, víz fakad” - írta egy XVII századi úti beszámoló Magyarországról. Ivasra alkalmas vízkészletünk jelentős, és hazánk talán legértékesebb természeti kincse a gyógyításra

is alkalmas gyógy- és termálvíz, és az értékes ásványvizek. Már a római korban is tudtak Pannónia gyógyító csodálatos vizeiről, a török korban Buda volt a szultánság fürdővárosa, ma pedig Budapestet fürdőfővárosként emlegetik meggyógyult betegek

százai, ismét mozgásképes idős emberek és a szakmai körök. A Kárpát-medencében egyedülálló és világviszonylatban is jelentős gyógy- és termálvízkészlet található a föld mélyén.

Ásványvíz, hévíz vagy gyógyvíz? Mindenki ivott már

ásványvizet, és valószínűleg fürdött már valamelyik világhírű gyógyfürdőnkben vagy hévízes forrású uszodában. De mi a különbség ezek között a vizek között? Az oldott ásványianyag-tartalma meghaladja az 1000 mg/l-t, vagy bizonyos biológiailag aktív

anyagok meghatározott mértékben fordulnak elő benne. Az különbözik abban ivóvíztől, hogy még azt legtöbbször vízművek állítják elő fizikai, kémiai, mikrobiológiai tisztító módszerekkel, addig az ásványvíz összetételében nem történhet módosítás. A

termálvíz (hévíz) a föld mélyebb rétegeinek gazdag ásványanyag-tartalmát és a föld mélyének hidegebb hőmérsékletét felveszi. A termálvíz tehát természetes víz, amely ásványi anyagokban is gazdag. Laikusként nem is gondolnánk, hogy

_____ középre [ebben

┌─┐ 17. ┌─┐

[valóban

_____ vastagítás

┌─┐ valamint

_____ Arial

┌─┐ ┌─┐ időkb

[legjelentősebb

┌─┐ újra

} _____ aláhúzás

_____ középre

_____ dőlt

_____ dőlt, dőlt

┌─┐
[ásványvíz

┌─┐
┌─┐ ┌─┐ i

_____ aláhúzás

_____ Arial

_____ vastagítás

┌─┐ melegebb

[is

[meleg

hivatalosan a gyógyvíz megnevezés csak egy jogi, nem vízminőségi fogalom. A gyógyvizek olyan ásványvizek, amelyek gyógyító hatása különböző, jogszabályban meghatározott szempontok szerint (megfigyelés, kémiai elemzés stb.) bizonyítást

nyert. Tehát ~~nem egy~~ olyan vizünk van, melyek ~~határozottan~~ gyógyítanak, de gyógyvízzé minősítésük nem történt meg (ezt egyébként a tulajdonosnak kell kérnie). Az esővíztől a gyógyvízig A földre hullott esővíz [a talajba, és ott különböző rétegeken

keresztülhaladva old ki a kőzetekből ásványi anyagokat. Jellemzően minél tovább van a víz a földben, annál ~~alacsonyabb~~ az oldott ásványianyag-tartalma. Vannak viszont olyan karsztvizek is, amelyek bár még csak ~~egy-két~~ évesek vagy néhány

évtizedesek, mégis megfelelnek az ásványvíz minősítésnek. A Kárpát-medence geotermikus tényezői különösen kedvezőek. Találtak már itthon 40 000 éves vizet is, amely zárt rezervoárban (nem utánpótlódó medencében) van, és nagyon magas

ásványianyag-tartalma miatt nem fogyasztható rendszeresen. Ez azt jelenti, hogy a föld felé haladva 10 méterenként egy Celsius-fokot emelkedik a víz hőfoka, míg Európa más területein csak 33 méterenként. Ez a nagyon jó, ~~megnevezett~~

geotermikus gradiens az oka annak, hogy megközelítőleg 1300 termálkút van Magyarországon. 2000-2500 méter mélységből, több helyen 80-100 Celsius fokos hőmérsékletű termálvizet emelnek ki. Amikor a kőzetlapok a földben eltörnek és [a föld felszíne fölé, azt sasbércnek nevezik. A

____ Arial
[pedig ____ dőlt

____ vastagítás

┌─┐ előírt

┌─┐ sok

┌─┐ kifejezetten

____ középre

[beszivárog

} ← ┌─┐

┌─┐ magasabb

____ aláhúzás

┌─┐ 1-2

┌─┐ ↓

} ─── aláhúzás

[mélye

| 2

┌─┐ mérséklete

┌─┐ ún.

| M

| }

[-

↕

[felgyűrődnek

sasbérceknél a termálvíz a felszín közelébe kerül. Így például a margitszigeti Hajós Alfréd Nemzeti Sportuszoda és Palatinus strand a sziget nyugati, 120 méter mélységű kútjáról 40 Celsius-fokos vizet kap (ugyanazt a vizet a Dandár fürdő kútja 670

méterről emeli ki). Gyógyvizek története A gyógyvizek hatását az emberiség már ősidők óta élvezzi, őseink tudták, hogy melyik víz milyen betegséget gyógyít vagy előz meg. A vízforrások felfedezése leginkább a pásztorokhoz, ill. állataikhoz kötődött a hegyes

és dombos területeken. A gyakori belvizek elvezetése és a mocsarak lecsapolása közben sokszor források szabadultak fel. Sík vidéken a parasztok kútásáskor találhattak különleges összetételű vizet. Néha pedig az árokásók is figyeltek a források

gyógyhatására, építkezésekkor is találtak forrásokat. A víz hőmérséklete, szaga, színe, íze hívta fel magára a figyelmet. Belsőleg (ivásra) és külsőleg (tisztálkodásra és gyógyításra) egyaránt használták a vizeket a források mellett élők.

Bizonyított, hogy a görögök a hideg és a meleg ásványvizet és felhasználták, s hatalmas, fényűző fürdőket építettek a birodalom minden részében. A meleg ásványvizeket az orvosok idővel elkezdték gyógyításra is használni (a fürdőorvosi cím komoly

rangot jelentett a rómaiaknál). Nincs másik olyan feltárt római kori település a világon, ahol - mint Aquincumban - 18 fürdő működött volna. (Például a Flórián téri katonai fürdő, a Római strandfürdő helyén 14 langyos vizű forrás stb.) Gondosan

_____ Arial

| Í

┌───┐ északi

┌───┐ Dagály

_____ középre

┌ áldásos

┌ tapasztalatból

_____ vastagítás

_____ dőlt | etve

_____ dőlt

┌───┐ már _____ dőlt

┌ és ┌ jelentősebb

┌ Eleinte ┌ ┌───┐

_____ vastagítás

_____ dőlt

┌ ezeket

┌───┐ rómaiak

| i

_____ aláhúzás

_____ vastagítás

_____ Arial

_____ Arial

_____ vastagítás

┌ A ┌ g

díszített közkutak is forrásvízből táplálóztak, és mindenki ezt a vizet itta, ezért ez tulajdonképpen ivókúrául is szolgált. Már Hippokratész (Kr. e. 470-377) is megkülönböztette a meleg és hideg, tiszta és piszkos, eső- és hőeredetű, forrás- és

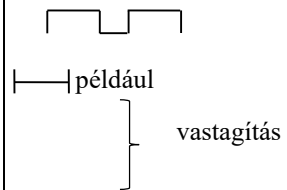
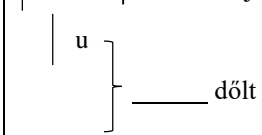
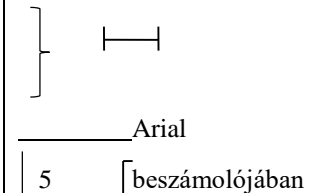
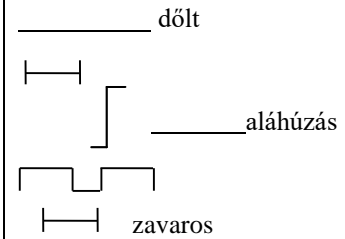
tengeri vizeket, kortársai pedig már akkor osztályozták a gyógyvizeket. Prikosz Rethor neves bizánci történetíró kétszer is járt Atilla, a hun király udvarában, és 446-463 között írt megemlíti, hogy az egyik hon vezérnek „kőből épített

termálfürdője volt”. Honfoglaló elődeink víz iránti tiszteletével és kultuszával már igen korán találkozunk, pl. Biborban született Konstantin (905-959) császári levelében „bőrmedencés magyar fürdőt” rendelt udvarába a Kárpát-medencéből. Szent

István király a pécsváradi bencés apátságot alapító oklevelében (1015) a birtokadományozás feltételeként előírta egy fürdő létesítését. A mai Gellért fürdő helyén a 12. században Árpádházi Szent Erzsébet „leprosoriuma” működött. Felhévizen

a mai Császár és Lukács fürdő területén a máltai lovagrend 1178-ben kolostort és kórházat alapított, fürdővel. Az itteni ispotályban fürdette, gyógyította a kor jellemző betegségében, a leprában szenvedőket. Mátyás király reneszánsz fürdőiről is

több helyen olvashatunk. A 150 éves hódoltság alatt az országot mérhetetlen sok kár érte, de a fürdőkultúra fejlesztésében maradandót alkottak, olyannyira, hogy több helyen ma is működik eredeti török medence (a budai Császár, Király, Rác és

aláhúzás

vastagítás

a

Arial

aláhúzás

vastagítás

török

nagyon

ú

még

dőlt

Rudas fürdőben). A hazai gyógyvízvizsgálatok tömeges elterjedését Mária Terézia ~~határozatának~~ köszönhetjük. Zsigmondy Vilmos ~~nevét is meg kell~~ említeni, aki 1866-ban egy ~~harminché~~ méter mély artézi kutat fúratott, s akinek technológiája és

szakkönyvei megalapozták az artézi kutak ~~működését~~. Magyarország gyógyfürdőinek ~~hémelyike~~ alkalmas mozgásszervi megbetegedések kezelésére. Még bőrbetegségek, krónikus nőgyógyászati gyulladások, meddőség, gyomor-, epe- és májbántalmak kezelésére,

bélrendszeri panaszokra, valamint szív- és érrendszeri betegségek kezelésére használják leggyakrabban a gyógyvizeket. Nagyon jól alkalmazhatók álmatlanság, kimerültség ~~valamint~~ idegesség mérséklésére is. Összetételük szerint a

következő típusokat különböztetjük meg: Szénsavas vizek. Serkentik a bőr vérkeringését, így például enyhébb érzéskület esetén jó hatásúak. Balatonfüred lett híres ilyen vizéről. Kalcium-, magnézium-, hidrogén-karbonátos vizek Alkalmazásuk csökkenti a

gyulladásokat, a mozgásszervi betegségek és a csontritkulás tüneteit. A Budapesti gyógyfürdők és Bükfürdő tartoznak ide. Kloridos (konyhasós) vizek Leginkább gyulladás ~~csökkentők~~. Sárvár és az Alföld vizei ilyenek. ~~Főként~~ kismencedei gyulladásoknál,

nőgyógyászati, urológiai megbetegedések esetén és meddőségnél alkalmazhatók. Kénés vizek ~~esetében~~ A kén beépül az ízületi porcba, ~~ezért~~ kopásos ízületi betegségeknel hatásos, de alkalmazható ~~is~~ pikkelysömör, ekcéma esetén is. Harkány és Balf

rendeletének

bányamérnök

37

vastagítás

elterjedését

mindegyike

aláhúzás

-

i

□

és

középre

} aláhúzás

∞

Arial

} aláhúzás

b

aláhúzás

Elsősorban

aláhúzás

így

így

vizei is ilyenek. Jódos-brómos vizek Ízületei, nőgyógyászati, urológiai megbetegedések kezelésére alkalmasak. Az Alföld és Parád folyóvizei tartoznak ide többek között. Radonos vizek A radon olyan nemesgáz, mely alfasugárzást bocsát ki. ↓ A Rudas

fürdő egyes forrásai és a Hévízi tó is ilyen vizet tartalmaz. Bőrön át és belégzés útján jut a szervezetbe, és fájdalomcsillapító hatású. Szén-dioxid-szárazfürdő (mofetta) Egyedül Mátradereskén található Magyarországon, és sok helyen Erdélyben.

A gyógygáz enyhíti a végtagok verőérbetegségeit (pl. érszűkület esetén), a cukorbetegség okozta érszövődményeket, ~~növeli~~ a magas vérnyomást és a csontritkulás panaszokat.

<https://www.napfenyegyogykozpont.hu/magyarorszag-gyogyvizei/>

aláhúzás | 78

u

aláhúzás

aláhúzás

aláhúzás

| 78

például

csökkenti

okozta